

ЗЕМЕЛЬНОЕ, АГРАРНОЕ, ЭКОЛОГИЧЕСКОЕ ПРАВО

УДК 349.4

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ ЗЕМЕЛЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПОСЕЛЕНСЬКОЇ МЕРЕЖІ В УКРАЇНІ

Оксана УЩАПОВСЬКА,

юрист II класу, прокурор відділу нагляду за додержанням законів органами
фіскальної служби правління нагляду у кримінальному провадженні прокуратури міста Києва

АНОТАЦІЯ

У статті розглядаються теоретичні і практичні аспекти реалізації конституційних засад територіального планування земель для розвитку поселенської мережі. Розкриваються стан, тенденції й перспективи законодавчого забезпечення планування як функції державного регулювання земельних відносин у сфері розвитку поселенської мережі. Доводиться, що система і структура земельного, містобудівного, екологічного та іншого законодавства в частині планування земель у межах території України на регіональному й місцевому рівнях залишається недостатньо ефективною, що не дає змоги розвивати поселенську мережу відповідно до європейських стандартів якості життя міського та сільського населення. Обґрунтовується необхідність проведення систематизації земельного, містобудівного, аграрного й іншого законодавства відповідно до Конституції України з метою забезпечення планування земель у межах території України згідно з вимогами і стандартами Європейського Союзу.

Ключові слова: планування земель, поселенська мережа, земельне законодавство, містобудування, містобудівна діяльність, фермерське господарство, відокремлена садиба, децентралізація влади, розмежування земель, сталий розвиток.

LEGISLATIVE PROVIDING OF TERRITORIAL PLANNING LAND FOR DEVELOPMENT OF SETTLEMENT NETWORK IN UKRAINE

Oksana USCHAPOVSKA,

Prosecutor of the Department for Supervising the Observance of Laws by the Fiscal Authorities of the Supervisory Authority
in the Criminal Proceedings of the Kyiv Prosecutor's Office, Lawyer of the 2nd class

SUMMARY

The article deals with theoretical and practical aspects of the implementation of the constitutional foundations of territorial planning of lands for the development of the settlement network. The state, tendencies and prospects of legislative support of planning as a function of state regulation of land relations in the sphere of development of the settlement network are revealed. It is proved that the system and structure of land, town-planning, ecological and other legislation in terms of planning of land within the territory of Ukraine at the regional and local levels remains insufficiently effective, which does not allow to develop a settlement network in accordance with European standards of quality of life of urban and rural population. The necessity of systematization of land, town-planning, agrarian and other legislation to the Constitution of Ukraine is substantiated in order to ensure planning of land within the territory of Ukraine in accordance with the requirements and standards of the European Union.

Key words: land planning, settlement network, land legislation, urban planning, urban development, farm, isolated farmstead, decentralization of power, delineation of land, sustainable development.

REZUMAT

Articolul examinează aspectele teoretice și practice ale implementării principiilor constituționale ale planificării teritoriale a terenurilor pentru dezvoltarea rețelei de decontare. Se prezintă statul, tendințele și perspectivele de susținere legislativă a planificării în funcție de reglementarea de stat a relațiilor funciare în dezvoltarea rețelei de decontare. Este dovedit faptul că sistemul și structura terenului, planificarea urbană, de mediu și alte legi privind amenajarea teritoriului pe teritoriul Ucrainei la nivel regional și local nu este foarte eficient, care nu permite dezvoltarea unei rețele de decontare, în conformitate cu standardele europene de calitate a vieții populației urbane și rurale. Necesitatea de sistematizare a terenurilor, urbane, agricole, precum și alte legi ale Constituției Ucrainei pentru a asigura planificarea terenurilor pe teritoriul Ucrainei, în conformitate cu cerințele și standardele Uniunii Europene.

Cuvinte cheie: amenajarea teritoriului, rețeaua de decontare, legislația funciară, urbanismul, dezvoltarea urbană, agricultura, separarea unui conac, descentralizarea puterii, delimitarea terenurilor, dezvoltarea durabilă.

Постановка проблеми. За Конституцією України, планування земель є однією з ключових функцій держави й тому охоплює всі сфери життєдіяльності суспільства,

включаючи й поселенську мережу, сучасний стан якої поєднується нині більше з негативними, аніж позитивними тенденціями та явищами в соціально-економічному роз-

виту територій. Як зазначається в Генеральній схемі планування території України, затвердженій Законом України від 07.02.2002, відсутність науково обґрунтованої стратегії ефективного використання як території країни загалом, так й окремих населених пунктів і регіонів є основною причиною наявності значних диспропорцій використання території України, незадовільного санітарно-епідемічного та екологічного стану її території, численних недоліків функціонування систем розселення, неузгодженості соціального, економічного, містобудівного й екологічного аспектів розвитку населених пунктів і прилеглих територій [1].

Актуальність теми дослідження. У цьому зв'язку особливої актуальності набувають організаційно-правові питання здійснення органами державної влади та місцевого самоврядування планування земель як однієї з основних функцій державного регулювання суспільних відносин у сфері збереження наявної й формування нової поселенської мережі в умовах здійснюваної в Україні децентралізації державного регулювання суспільних відносин шляхом розмежування державної та комунальної власності на землю, розширення повноважень територіальних громад і, відповідно, функцій і повноважень органів місцевого самоврядування у вирішенні ключових питань місцевого й регіонального розвитку [2, с. 188–192].

Стан дослідження. У сучасних науках аграрного, земельного, екологічного, містобудівного права України питання щодо планування використання та охорони земель як просторового операційного базису, головного засобу виробництва в сільському й лісовому господарстві, основи ландшафту й екологічної мережі досліджували такі вчені, як В.І. Андрейцев, Г.І. Балюк, А.П. Гетьман, С.В. Єлькін, І.В. Ігнатенко, І.І. Каракаш, П.Ф. Кулинич, О.М. Ковтун, Р.І. Марусенко, А.М. Мірошніченко, В.Л. Мунтян, В.В. Носік, В.М. Правдюк, А.І. Ріпенко, Ю.С. Шемшученко, М.В. Шульга та інші вчені в галузі екологічного, аграрного, адміністративного, конституційного права.

У наукових та освітніх джерелах із земельного права планування земель в Україні розглядається по-різному: а) як одна з функцій державного управління у сфері раціонального використання й охорони земель [3, с. 15–27]; б) як функція державного регулювання земельних відносин у ринкових умовах [4, с. 349–357]; в) як складник організаційно-правових заходів адміністративно-територіального устрою [5, с. 70–73]; г) як функціонально-правове забезпечення формування й розвитку поселенської мережі [6, с. 224–227].

Вивчення наукових праць названих авторів показує, що головна увага вчених зосереджена на правовому аналізі юридичної природи планування як функції державного управління у сфері використання та забудови земель наявних населених пунктів – сіл, селищ, міст. Водночас недостатньо дослідженими залишаються організаційно-правові проблеми планування земель для розвитку нових об'єктів поселенської мережі, які стихійно створюються насамперед на землях приватної власності, а також розвитку поселенської мережі в умовах децентралізації функцій державної влади й розширення повноважень територіальних громад у забезпеченні сталого розвитку сільських територій відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» [7]. Тому правові питання планування земель продовжують привертати увагу вчених у галузі земельного, екологічного, аграрного та інших галузей права, оскільки залишаються недостатньо дослідженими в контексті розвитку поселенської мережі в Україні.

Мета й завдання статті. З огляду на актуальність проблеми, мета статті полягає в тому, аби розкрити конституційні й законодавчі основи планування земель для розвитку поселенської мережі з метою забезпечення сталого розвитку територій в умовах децентралізації влади та роз-

ширення місцевого самоврядування й на цій основі сформулювати відповідні висновки та рекомендації.

Виклад основного матеріалу. В Україні формування, розбудова, розвиток нових і припинення наявних об'єктів поселенської мережі визначаються Конституцією України, а також іншими законодавчими й підзаконними актами, які в системно-структурному вираженні становлять нормативно-правову основу регулювання суспільних відносин у сфері створення, функціонування та припинення сучасної поселенської мережі.

Зокрема, норми Конституції України й інших законів і підзаконних актів закріплюють такі фундаментальні основи формування та розвитку поселенської мережі: визначають адміністративно-територіальний устрій; забезпечують планування території країни в межах державного кордону; гарантують здійснення місцевої державної влади й місцевого самоврядування в населених пунктах; визначають правове становище населених пунктів; регулюють економічний і соціальний розвиток шляхом використання землі та інших природних ресурсів як об'єктів права власності Українського народу, здійснення права приватної, державної й комунальної власності на об'єкти матеріального світу; забезпечують охорону довкілля, екологічну та продовольчу безпеку народу, суверенітет, територіальну цілісність і непорушність кордонів України, охорону землі як основного національного багатства Українського народу.

За Конституцією України (ст. 133) міста, а також селища й села є складником системи адміністративно-територіального устрою України. Відповідно до пп. 13.16 ст. 82 Основного Закону держави, законами, крім іншого, визначаються також територіальний устрій України, статус столиці України і спеціальний статус інших міст. Це означає, що, за Конституцією України, основу поселенської мережі становлять міста, селища й села. Тому інші типи поселень, які історично сформувались на території України, а також які створюються в сучасних умовах, не мають відповідного конституційного і правового статусу як складники системи поселенської мережі, на них не поширюється дія норм Основного Закону держави та законів про місцеве самоврядування, земельного, містобудівного, бюджетного, міграційного й іншого законодавства України. До таких поселень належать хутори, робітничі селища, військові містечка, садівничі товариства, дачні поселення, так звані котеджні містечка, академічні містечка, технополіси, курортні містечка, відокремлені фермерські садиби тощо.

Закріплені в Конституції України (ст. ст. 13, 14, 140) імперативні засади щодо гарантування права власності на землю, набуття й реалізації громадянами, юридичними особами та державою права власності на земельні ділянки безпосередньо впливають на здійснення органами державної влади й місцевого самоврядування планування земель на основі забезпечення балансу приватних і суспільних інтересів у використанні й охороні земель різних категорій з обов'язковим урахуванням результатів громадських слухань щодо проектів містобудівної та іншої планувальної документації.

Названі вище конституційні імперативи щодо планування земель у межах території України згодом були розвинуті в Законі України «Про планування й забудову територій» від 20.04.2000 [8], який визначав правові та організаційні основи планування, забудови й іншого використання територій, поняття, основні завдання, порядок організації та здійснення планування території, установлював три рівні територіального планування: загальнодержавний, регіональний і місцевий, причому більшість норм цього закону присвячена плануванню на місцевому рівні. Також цим Законом уперше було передбачено застосування цілком нового в місцевих правилах забудови населених пунктів на засадах зонування територій.

З метою реалізації конституційних положень щодо забезпечення планування земель на національному рівні у 2002 році прийнято Закон України «Про Генеральну схему планування території України», яким визначено пріоритети й концептуальні вирішення планування й використання території країни, вдосконалення систем розселення та забезпечення сталого розвитку населених пунктів, розвитку виробничої, соціальної й інженерно-транспортної інфраструктури, формування національної екологічної мережі, положення якого з урахуванням містобудівної документації регіонального рівня реалізуються через містобудівну документацію місцевого рівня.

За цим законом, наміри та потреби використання окремих територій, визначені в державних програмах економічного й соціального розвитку, інших державних програмах, схемах розвитку галузей економіки, передбачають необхідність значного збільшення територій природоохоронного, рекреаційного, оздоровчого, історико-культурного призначення, а також житлової та громадської забудови з підвищенням ефективності використання земель населених пунктів, скорочення площі ріллі та виробничих територій (особливо під відкритими розробками, кар'єрами, шахтами, відповідними спорудами транспорту і зв'язку) з передачею вивільнених земель для інших видів використання.

Прийняті відповідно до Конституції України закони з питань планування земель у межах території України на національному, регіональному та місцевому рівнях тривалий час не мали позитивного ефекту й не застосовувались у практиці регулювання земельних відносин, оскільки не узгоджувались із закріпленою в Земельному кодексі (далі – ЗК) України концепцією планування використання та охорони земель відповідно до проектів землеустрою й поділу земель на категорії за основним цільовим призначенням, а також через відсутність коштів на фінансування робіт з розроблення містобудівної документації та її узгодження з проектами внутрігосподарського землеустрою територій, через неузгодженість містобудівного й земельного кадастрів з державною реєстрацією прав на земельні ділянки, закріплення тривалого у часі та витратних у коштах дозвільних і погоджувальних процедур у будівництві тощо. Названі чинники в плануванні земель негативно впливали на залучення інвестицій у розвиток територій, створення якісного життєвого середовища, збереження ландшафтів і сприятливого для життя і здоров'я довкілля.

Суттєві зміни у правовому регулюванні планування територій відповідно до вимог адаптації регуляторної політики України до європейських стандартів установлені Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011 [9], із прийняттям якого втратив чинність Закон України «Про планування і забудову територій». За новим Законом, змінюється визначення об'єктів містобудівної діяльності; скорочено перелік містобудівної документації, а також закріплено її новий вид – план зонування території (зонінг); визначено обмеження, передбачені детальним планом території та планом зонування; закріплено принцип безстроковості генеральних планів населених пунктів, а також обмежень щодо внесення змін до нього; закріплюється обов'язковість розроблення землевпорядної документації в складі містобудівної документації; передбачається обмеження участі громадськості в розробленні містобудівної документації тощо. Уперше в Законі України «Про регулювання містобудівної діяльності» зроблена спроба закріпити принцип обов'язковості використання містобудівної документації під час вирішення питань щодо передачі у власність чи надання в користування земельних ділянок.

Незважаючи на чимало позитивних рис цього Закону, закріплені в його нормах положення, які визначають концепцію містобудівної діяльності та планування терито-

рій, не сприймаються однозначно так, як убачалось тоді, коли приймали цей Закон, з огляду на факти перенесення строків дії норм Закону щодо вирішення земельних питань відповідно до містобудівної документації, відмови від розроблення правил забудови територій на регіональному й місцевому рівнях, неузгодженості положень ЗК України про цільове призначення земель і нормативних приписів Закону про зонування земель і складання планів земельно-господарського устрою тощо.

Відповідно до п. 4 Закону України «Про Генеральну схему планування території України», з метою вдосконалення систем розселення, створення умов сталого розвитку населених пунктів для забезпечення додержання гарантованих державою соціальних стандартів проживання передбачається: а) для міст зі значним рекреаційним та оздоровчим потенціалом – стимулювання розвитку курортних функцій із заборобою будівництва нових і розширення діючих промислових підприємств, не пов'язаних із задоволенням потреб відпочиваючих і місцевого населення, або таких, що можуть негативно вплинути на природні лікувальні фактори; б) для малих міст, селищ і сіл, що мають значний природний та історико-культурний потенціал – розвиток туристичних функцій зі збереженням і припустимим господарським використанням об'єктів культурної спадщини, захистом традиційного характеру середовища, обмеженням господарської діяльності на територіях історичних ареалів населених пунктів. Згідно з п. 5 цього Закону, з метою забезпечення ефективного використання територій, що мають особливу господарську, екологічну, наукову, естетичну цінність, передбачається державна підтримка розвитку територій зі значним природоохоронним, рекреаційним, оздоровчим та історико-культурним потенціалом і низьким рівнем розвитку соціальної й інженерно-транспортної інфраструктури і природно-техногенної небезпеки.

Відповідно до Законів України «Про основи містобудування» [10], «Про регулювання містобудівної діяльності», «Про будівельні норми» від 05.11.2009 [11] а також ДБН 360-92 – «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень», проектування нових і реконструкція наявних міських і сільських поселень як елементів єдиної системи розселення має здійснюватися з урахуванням адміністративно-територіального поділу, соціально-економічного і природного містобудівного районування.

Згідно з положеннями названих вище Законів, а також ДБН 360-92 – «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень», основою проектування, планування й забудови міських і сільських поселень повинна бути попередньо розроблена концепція їх соціально-економічного розвитку, яка забезпечить реалізацію прав і свобод населення відповідно до Конституції України. Виходячи з положень Закону України «Про стимулювання розвитку регіонів від 08.09.2005 [12], така концепція має бути узгоджена зі стратегією регіонального розвитку й може мати вигляд Стратегії економічного розвитку міста чи іншого населеного пункту. Розвиток системи розселення повинен спиратися на ту мережу міських і сільських поселень, яка склалася, включаючи агломерації, наявні й ті, що формуються. При цьому варто зазначити, що в чинному законодавстві України правовий статус міських і сільських агломерацій у системі адміністративно-територіального-поділу й у поселенській мережі поки що не визначений. За чинним містобудівним законодавством України, проектування нових поселень може відбуватися з метою задоволення різноманітних усенародних, державних, регіональних, місцевих економічних, соціальних, демографічних, екологічних, рекреаційних, оздоровчих та інших життєвих потреб населення. При цьому перелік таких потреб у законодавстві не визначений.

Оскільки визначальним чинником у прогресивному економічному розвитку України було й залишається сільське господарство, то очевидним є той факт, що планування розвитку сільської поселенської мережі має поєднуватися передусім із забезпеченням сталого розвитку сільських територій [13, с. 224–227].

У схваленій Урядом України Концепції розвитку села від 23.09.2015 [14] передбачається перемістити фокус аграрної політики держави з підтримки аграрного сектору економіки на підтримку сільського розвитку, а саме поліпшення якості життя й економічного благополуччя сільського населення. Зокрема, передбачається впровадження соціальних стандартів і нормативів у сільській місцевості; диверсифікація розвитку малого й середнього підприємництва, розвиток сімейних ферм, розв'язання проблем зайнятості на селі; розвиток транспортного сполучення та зв'язку; удосконалення інженерної інфраструктури; розвиток житлового будівництва й комунального господарства; розвиток культурно-дозвільної діяльності в сільській місцевості, збереження й розвиток традиційної культури регіонів; поліпшення побутового обслуговування сільського населення; розвиток фізичної культури і спорту на селі; розвиток торгівельного обслуговування сільського населення; створення умов для заохочення молоді до роботи і проживання в сільській місцевості; державна підтримка депресивних територій; удосконалення системи управління розвитком сільських територій; фінансове забезпечення здійснення заходів з розвитку соціальної сфери села та сільських територій.

З огляду на те, як у сучасній науці аграрного права, у законодавчих та інших нормативно-правових актах визначається юридична природа соціального розвитку села, можна стверджувати, що планування розвитку сільської поселенської мережі має здійснюватися в таких правових формах планування територій, які б забезпечували, по-перше, збереження та розвитку наявної поселенської мережі сіл і селищ, по-друге, передбачали можливість створення нових сіл, селищ, фермерських садиб, хуторів, рекреаційних або ж курортних сіл і селищ тощо. Відтак актуалізуються теоретичні і практичні питання щодо того, у яких організаційно-правових формах має здійснюватись планування розвитку сільської поселенської мережі, оскільки за чинним земельним, містобудівним, аграрним, екологічним, санітарно-епідеміологічним законодавством планування таких поселень у межах населених пунктів має здійснюватися відповідно до містобудівної документації, а за межами сіл, селищ розвиток сільських територій – відповідно до схем планування територій, природно-сільськогосподарського районування територій і землевпорядної документації. Убачається, що закріплену в чинному законодавстві України дворівневу структуру планування розвитку сільських територій доцільно було б переглянути з огляду на сучасні методологічні засади забезпечення сталого розвитку сільських територій і розвитку сільського господарства в контексті вимог адаптації законодавства України до законодавства ЄС відповідно до Угоди України з Європейським Союзом [15, с. 224–227].

За наслідками проведення в Україні земельної й аграрної реформ із 2000 року товарне сільськогосподарське виробництво ведуть суб'єкти аграрного підприємництва різних організаційно-правових форм, серед яких особливе місце за кількістю і правовим становищем займають фермерські господарства, що використовують на праві власності й праві користування та інших юридичних титулах значні площі сільськогосподарських угідь і мають питому вагу у виробництві валового сільськогосподарського продукту.

У Законі України «Про фермерське господарство» передбачається створення фермерських господарств у формі

відокремленої садиби. Відтак очевидним є те, що створення відокремленої садиби потребує вирішення комплексу організаційно-правових питань щодо планування земель для таких господарств. У сучасній доктрині земельного права, а також у науці аграрного права це питання окремо не досліджувалось, унаслідок чого набуття права на земельні ділянки, а також відведення в натурі (на місцевості) земельних ділянок для фермерських господарств у вигляді відокремлених садиб не має належного законодавчого забезпечення і здійснюється традиційно в порядку землеустрою відповідно до ЗК України та Закону України «Про землеустрій» від 22.05.2003 [16]. При цьому практично не застосовуються норми чинного містобудівного, природо-ресурсного, екологічного, аграрного законодавства в частині планування територій фермерських господарств як відокремлених садиб.

Відповідно до Закону України «Про фермерське господарство» від 19.06.2003 (з наступними змінами й доповненнями) [17], право на створення фермерського господарства мають громадяни України, які досягли 18-річного віку та виявили бажання створити таке господарство. Також Законом передбачається можливість створення фермерських господарств як у межах, так і за межами населених пунктів. Законодавче закріплення такого юридичного факту, як місцезнаходження фермерського господарства, безпосередньо впливає на земельно-правовий статус господарства, особливо в частині освоєння земельної ділянки за цільовим призначенням. Зокрема, у ст. 7 згаданого Закону передбачається, що громадяни, які створили фермерське господарство, мають право облаштувати житло в тій частині наданої для ведення фермерського господарства земельної ділянки, з якої забезпечується зручний доступ до всіх виробничих об'єктів господарства. Виходячи із цього, створення фермерського господарства в межах населеного пункту потребує додержання положень Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» й іншого чинного містобудівного законодавства щодо планування території населеного пункту, врахування зонінгових правил чи планів детального планування територій і планів земельно-господарського устрою земельних ділянок, відведення земельних ділянок за проектами землеустрою відповідно до містобудівної документації тощо.

Водночас Законом України «Про фермерське господарство» передбачено, якщо житло членів фермерського господарства знаходиться за межами населених пунктів, то вони мають право на створення відокремленої фермерської садиби, якій надається поштова адреса. Відокремленою фермерською садибою є земельна ділянка разом із розташованими на ній житловим будинком, господарсько-побутовими будівлями, наземними й підземними комунікаціями, багаторічними насадженнями, яка знаходиться за межами населеного пункту.

Для облаштування відокремленої садиби фермерському господарству надається за рахунок бюджету допомога на будівництво під'їзних шляхів до фермерського господарства, електро- й радіотелефонних мереж, газо- й водопостачальних систем. При цьому в названому Законі нічого не сказано про те, як мають регулюватися питання щодо планування забудови території відокремленої садиби, будівництва необхідної інженерно-транспортної інфраструктури, інших об'єктів виробничого призначення, необхідних для здійснення фермерським господарством виробничої та господарської діяльності, а також задоволення житлово-соціальних та інших потреб членів таких господарств.

Висновки. Розглянуті конституційні основи планування земель для розвитку об'єктів поселенської мережі, а також законодавчі положення щодо територіального

планування створення й розвитку адміністративно-територіальних одиниць з урахуванням сучасних негативних тенденцій у розвитку поселенської мережі в умовах децентралізації влади та диверсифікації економіки показують, що в Україні назріла потреба в удосконаленні правових засад планування у сфері використання земель для створення нових і розвитку наявних об'єктів поселенської мережі.

В умовах проведення конституційної, адміністративної, земельної та інших реформ для забезпечення сталого розвитку територій потребують подальшого наукового дослідження питання щодо планування земель у межах території України, оскільки від цього значною мірою залежатиме успіх реформування влади й місцевого самоврядування на основі децентралізації влади, дерегуляції у сфері ведення бізнесу, диверсифікації територій з метою забезпечення сталого розвитку територій, розвитку об'єднаних територіальних громад. Ураховуючи, що система і структура земельного, містобудівного, екологічного та іншого законодавства в частині планування земель у межах території України на регіональному й місцевому рівнях залишається недостатньо ефективною, вбачається за доцільне проведення систематизації земельного, містобудівного, аграрного та іншого законодавства відповідно до Конституції України з метою забезпечення планування земель у межах території України відповідно до вимог і стандартів Європейського Союзу.

Список використаної літератури:

1. Відом. Верхов. Ради України. 1999. № 31. Ст. 246.
2. Ущাপовська О.І. Децентралізація планування у державно-правовому регулюванні земельних відносин в Україні. Децентралізація влади як чинник розвитку аграрного, екологічного, земельного та інших природо-ресурсних галузей права: матеріали Всеукр. круглого столу (м. Київ, 22 вересня 2017 р.). Київ: Прінт Сервіс, 2017. С. 188–192.
3. Андрейцев В.І. Правовий режим землі як основного національного багатства (коментар до ч. 1 ст. 1 Земельного кодексу України. Законодавство України: Науково-практичні коментарі. Київ: Укр. інф.-прав. Центр, 2002. № 4. С. 15–27.
4. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2006. С. 349–357.
5. Кубах С.М. Організація територіального планування на сучасному етапі розвитку земельних відносин. Землевпорядний вісник. 2001. № 4. С. 70–73.
6. Ущাপовська О.І. Правові проблеми планування розвитку сільської поселенської мережі. Правові проблеми роз-

витку сільських територій України: матеріали Круглого столу, присвячені пам'яті відомого вченого-правознавця, члена-кореспондента НАН України, академіка НАПрН України В.І. Семчика (м. Київ, 9 грудня 2015 року). Київ: Прінт-Сервіс, 2015. С. 224–227.

7. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015 року. Офіційний вісник України. 2015. № 4. Ст. 67.

8. Офіційний вісник України. 2000. № 20. Ст. 813.

9. Офіційний вісник України. 2011. № 18. Ст. 735.

10. Відом. Верхов. Ради України. 1992. № 52. Ст. 683.

11. Відом. Верхов. Ради України. 2010. № 5. Ст. 41.

12. Відом. Верхов. Ради України. 2005. № 51. Ст. 548.

13. Ущাপовська О.І. Правові проблеми планування розвитку сільської поселенської мережі. Правові проблеми розвитку сільських територій України: матеріали Круглого столу, присвячені пам'яті відомого вченого-правознавця, члена-кореспондента НАН України, академіка НАПрН України В.І. Семчика (м. Київ, 9 грудня 2015 року). Київ: Прінт-Сервіс, 2015. С. 224–227.

14. Про схвалення розвитку сільських територій: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.09.2015. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995-2015-%D1%80>.

15. Ущাপовська О.І. Правові проблеми планування розвитку сільської поселенської мережі. Правові проблеми розвитку сільських територій України: матеріали Круглого столу, присвячені пам'яті відомого вченого-правознавця, члена-кореспондента НАН України, академіка НАПрН України В.І. Семчика (м. Київ, 9 грудня 2015 року). Київ: Прінт-Сервіс, 2015. С. 224–227.

16. Відом. Верхов. Ради України. 2003. № 36. Ст. 282.

17. Відом. Верхов. Ради України. 2003. № 45. Ст. 363.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА

Ущাপовська Оксана Іванівна – юрист II класу, прокурор відділу нагляду за додержанням законів органами фіскальної служби управління нагляду у кримінальному провадженні прокуратури міста Києва

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Ushchapovska Oksana Ivanivna – Prosecutor of the Department for Supervising the Observance of Laws by the Fiscal Authorities of the Supervisory Authority in the Criminal Proceedings of the Kyiv Prosecutor's Office, Lawyer of the 2nd class

ksyusha1988h@gmail.com